

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jm é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Jiřího Zemánka a soudců Ludvíka Davida (soudce zpravodaj) a Vojtěcha Šimíčka ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **K. T.**, zastoupené JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou se sídlem Huťská 1383, Kladno, proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 9. 6. 2021 č. j. 4 C 170/2019-145 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2021 č. j. 35 Co 316/2021-169, za účasti **Obvodního soudu pro Prahu 5** a **Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a 1) **FULL logistics, s. r. o.**, se sídlem Čejč 61, 2) **Kooperativy pojišťovny, a. s., Vienna Insurance Group**, se sídlem Pobřežní 665/21, Praha 8, zastoupené Mgr. Ivanou Stlukovou, advokátkou se sídlem Vodičkova 730/9, Praha 1, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

- I. **Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 9. 6. 2021 č. j. 4 C 170/2019-145 a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2021 č. j. 35 Co 316/2021-169 byla porušena základní práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.**
- II. **Tyto rozsudky se proto ruší.**

Odůvodnění

I.

Vymezení věci a předchozí průběh řízení

1. Ústavní stížností se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí, neboť má za to, že jimi bylo porušeno její právo na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), právo na spravedlivý proces podle čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí podle čl. 7 odst. 1 Listiny.

2. Jak vyplynulo z ústavní stížnosti, připojených rozhodnutí a spisu Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 4 C 170/2019, stěžovatelka se v civilním soudním řízení domáhala náhrady nákladů na výživu s tím, že dne 14. 1. 2019 došlo k dopravní nehodě, za niž byl řidič nákladního vozidla, jehož provozovatelkou byla žalovaná (nyní vedlejší účastnice), odsouzen za přečin usmrcení z nedbalosti k podmíněnému trestu odnětí svobody a zákazu řízení motorových vozidel na dobu pěti let. Při nehodě byla matka stěžovatelky (spolujezdčynie řidiče vozidla značky Daewoo, jež zůstalo stát v části pravého jízdního pruhu na pražském dálničním okruhu) smrtelně zraněna a až do 19. 1. 2020, kdy zemřela, byla udržována ve vegetativním stavu (tzv. apalický syndrom, při němž osoba, o jejíž zachované životní funkce je pečováno, „žije pouze fyzicky“). V době dopravní nehody byla stěžovatelka, jako studentka posledního ročníku střední školy, odkázána na výživu své matky, která pobírala invalidní důchod. Na výživě stěžovatelky se podílel podle rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 6. 8. 2013 č. j. 12 Nc 49/2013-16 též její otec částkou 3 000 Kč měsíčně.

3. Stěžovatelka se žalobou domáhala náhrady nákladů na výživu pozůstalé podle občanského zákoníku. Požadovala nejprve částku 3 000 Kč měsíčně od května 2019 do budoucna; poté během řízení žalobu omezila na celkově částku 24 000 Kč, která představovala náhradu nákladů její výživy od podání žaloby do úmrtí matky (tj. za osm měsíců). Tento její tvrzený nárok nebyl při odškodnění dopravní nehody uspokojen ani žalovanou, ani pojišťovnou Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group (dále jen „pojišťovna“). Invalidní důchod matky stěžovatelky (invalidita pro výrazné omezení hybnosti kyčelních kloubů a bederní páteře) byl v době jejího vegetativního stavu poukazován na její účet matky a z trvalého příkazu měla stěžovatelka zajištěny platby spojené s bydlením. V rozhodné době však nezískala stěžovatelka žádným dostupným způsobem (zřejmě ani skrze opatrovníka) přístup k účtu své matky, a nemohla tak z něj hradit své osobní potřeby, spojené zejména s výukou; tyto v žalobě podrobně vyčíslila.

4. Dne 27. 5. 2019 vydal Obvodní soud pro Prahu 5 pod č. j. 4C 170/2019-15 usnesení, kterým se zamítá návrh stěžovatelky na vydání předběžného opatření, kterým by byla žalované provozovatelce vozidla uložena povinnost hradit žalobkyni náklady na její výživu v částce 1 500 Kč měsíčně k jejím rukám. Soud vyšel ze zjištění, že matka stěžovatelky je poživatelkou invalidního důchodu a z tohoto důchodu lze nadále hradit nejen náklady spojené s bydlením stěžovatelky, ale spolu s výživným od otce i její ostatní potřeby včetně nákladů studia ve 3. ročníku střední školy. Dne 11. 7. 2019 se pojišťovna ve vztahu ke stěžovatelkou uplatněnému nároku vyjádřila tak, že jí vyplatila pojistné plnění ve výši 350 000 Kč za duševní útrapy osoby blízké. Vzhledem k tomu, že matka stěžovatelky neopustila nepojízdné vozidlo, shledává pojišťovna její spoluvinu v rozsahu

50 %. Nárok na náhradu nákladů na výživu pozůstalé podle pojišťovny stěžovatelce nenáleží, a to vzhledem k přerušení příčinné souvislosti.

5. Obvodní soud pro Prahu 5 výše označeným rozsudkem žalobu stěžovatelky zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Po právní stránce vyšel z ustanovení § 2966 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), který stanoví náhradu škody pozůstalým po zemřelém; stěžovatelka se však domáhala náhrady nákladů na výživu za dobu, kdy její matka ještě žila. Soud konstatoval, že sice není absolutně vázán doslovným zněním zákona a může se od něj odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost, ale jeho úkolem není vytvářet nový nárok, který není upraven v zákoně. Nálezací soud provedl výklad § 2966 občanského zákoníku a dospěl k závěru, že jazykový výklad je jasný a nezakládá pochybnosti ani při použití dalších výkladových metod; nejedná se ani o mezeru v právním řádu, o konkurenci interpretačních alternativ normy nebo o problém výkladu pojmů. Dále soud dovodil, že podle judikatury je pro vznik nároku na náhradu nákladů na výživu pozůstalých rozhodující stav v době smrti osoby, od níž se tento nárok odvíjí. Tedy že hmotné právo váže vznik nároku ke stavu v době smrti poškozené a teprve od tohoto dne může být pozůstalému vyplácena renta do budoucna.

6. Městský soud v Praze jako soud odvolací potvrdil k odvolání žalobkyně-stěžovatelky rozsudek prvostupňového soudu a zcela aproboval jak jeho skutková zjištění, tak i právní závěry.

II.

Argumentace stěžovatelky a vyjádření účastníků řízení

7. Stěžovatelka si je vědoma absence explicitní úpravy požadovaného nároku, nicméně dle jejího názoru obecné soudy nejsou ve svém rozhodování vázány doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj – jak již výše řečeno - smí a musí odchýlit ve svém výkladu, vyžaduje-li to nejen účel zákona, ale i ústavní principy a postulát obecné spravedlnosti. Na náhradu nákladů na výživu má tedy stěžovatelka za uvedené období nejen právní, ale i morální nárok.

8. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkům řízení. Obvodní soud pro Prahu 5 se k věci nevyjádřil. Městský soud v Praze stručně odkázal na odůvodnění napadených rozhodnutí. Provozovatelka nákladního vozidla, žalovaná před obecnými soudy, se k ústavní stížnosti též nevyjádřila.

9. Pojišťovna se, též jako vedlejší intervenientka na straně žalované v řízení před obecnými soudy, k věci vyjádřila a k výkladu podústavního práva obecnými soudy uvedla, že jej sdílí. Z vyjádření pojišťovny bylo též zjištěno, že stěžovatelce byla 3. 7. 2019, tedy v žalovaném období, vyplacena záloha na pojistné plnění z titulu nemajetkové újmy osobě blízké ve výši 350 000 Kč. Kromě toho byla v témže roce stanovena výše pojistného plnění za ztížení společenského uplatnění poškozené, a to částkou přesahující 6 mil. Kč.

10. Vzhledem k obsahu obou vyjádření, jenž je účastníkům i jejich zástupcům znám již z nálezacího spisu, nepovažoval Ústavní soud za účelné je zasílat zejména stěžovatelce k replice.

III. Procesní předpoklady řízení

11. Stěžovatelka podala ústavní stížnost v zákonné lhůtě prostřednictvím advokáta a po vyčerpání všech procesních prostředků, které jí zákon k ochraně jejího práva poskytuje (§ 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „zákon o Ústavním soudu“). Ústavní soud nepovažoval za nezbytné nařídit podle § 44 zákona o Ústavním soudu ústní jednání, neboť věc byla po stránce skutkové v žádoucím rozsahu objasněna obecnými soudy. V intencích usnesení ze dne 16. 2. 2016 sp. zn. Pl. ÚS 20/15 však připustil v řízení účast druhé ze shora označených vedlejších účastnic. Tato měla v řízení před obecnými soudy postavení vedlejší účastnice na straně žalované a jako pojistitelka posuzovala a ze zákona (zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů) poskytovala pojistné plnění za právnickou osobu odpovědnou z pojistné události. Výsledek tohoto řízení má tedy ohledně druhé z vedlejších účastnic, slovy citovaného usnesení Ústavního soudu, „konkrétní dopady do jejich práv (právních poměrů)“.

IV. Meritorní posouzení věci

IV. a/ Obecná východiska

12. Ústavní soud předně konstatuje, že jako orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) není součástí soustavy obecných soudů (srv. čl. 83, 90 a čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřisluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. K zásahu je Ústavní soud oprávněn pouze za situace, kdy obecné soudy svými rozhodnutími (či řízením, které jejich vydání předcházelo) zasahují do ústavně zaručených základních práv a svobod jednotlivce a nerespektují hodnotový základ právního řádu daný zejména ústavním pořádkem České republiky.

13. Ústavní úprava základních práv a svobod prozařuje celým právním řádem, a to včetně oblastí práva soukromého. Povinností orgánů veřejné moci je vykládat a aplikovat právo pohledem ochrany základních práv a svobod, což pro soudy výslovně vyplývá z čl. 4 Ústavy [srv. nález sp. zn. II. ÚS 1287/14 ze dne 31. 8. 2015 (N 159/78 SbNU 401), dostupný tak jako ostatní zde uvedená rozhodnutí Ústavního soudu na <https://nalus.usoud.cz/Search/>]. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého právního předpisu, ale je v něm třeba vždy nalézat i zásady uznávané demokratickými právními státy [srv. nález sp. zn. I. ÚS 523/07 ze dne 7. 5. 2009 (N 113/53 SbNU 409)]. Obecné soudy jsou povinny zajistit, aby v procesu před nimi a v jejich výkladu a aplikaci podústavního práva byla vždy přítomna spravedlnost [nález sp. zn. Pl. ÚS 16/12 ze dne 16. 10. 2012 (N 174/67 SbNU 115)]. Shrnuto k výkladovým principům: je nezbytné respektovat zásady, jež plynou z výchozí triády nálezů, resp. stanoviska (Pl. ÚS-st. 1/96. Pl. ÚS 21/96, Pl. ÚS 33/97) a znamenají, že při konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem se soudy mohou (ba případně i musí) ze závažných důvodů od textu zákona odchýlit ve prospěch výkladu teleologického. V takovém případě je akceptovatelný postup *contra*, resp. *praeter legem*.

14. Zdraví patří mezi nejvýznamnější faktory ovlivňující kvalitu lidského života, je jedním ze základních předpokladů pro požívání ostatních práv (srov. Koch, I. E. *Human Rights as Indivisible Rights*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009, str. 59). Ústavní soud v minulosti judikoval, že právo na zdraví je jako prvek ústavního statusu jednotlivce garantováno hlavou druhou, oddílem prvním Listiny; zdraví je součástí fyzické integrity člověka a jako takové je chráněno čl. 7 odst. 1 Listiny zaručujícím nedotknutelnost osoby a jejího soukromí [srov. nález sp. zn. III. ÚS 2253/13 ze dne 9. 1. 2014 (N 3/72 SbNU 41)]. Právo na zdraví je dovozováno taktéž z čl. 8 Úmluvy o právu na respektování soukromého a rodinného života, který v pojetí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) zahrnuje také tělesnou a duševní integritu (srv. rozsudek ESLP ve věci *Trocellier proti Francii* ze dne 5. 10. 2006, č. 75725/01).

15. Podle judikatury ESLP v sobě právo na respektování soukromého a rodinného života dle čl. 8 Úmluvy zahrnuje i pozitivní závazky státu. Tyto závazky mohou zahrnovat nutnost přijmout určitá opatření i v oblasti vztahů mezi jednotlivci navzájem (rozsudek ve věci *Hajduová proti Slovensku* ze dne 30. 11. 2010, č. 2660/03). Ve vztahu k výši náhrad za újmu na zdraví ESLP dovedl, že musí být poskytnuto odškodnění vhodné a dostatečné, tj. v případě peněžitého odškodnění v adekvátní výši (rozsudek ve věci *G. B. a R. B. proti Moldavsku* ze dne 18. 12. 2012, č. 16761/09).

16. Na judikaturu ESLP navázal Ústavní soud, který v nálezu sp. zn. IV. ÚS 444/11 ze dne 5. 12. 2012 (N 200/67 SbNU 573) dospěl k závěru, že závazek státu zajistit ochranu zdraví jednotlivce se projevuje nejen v oblasti veřejnoprávní, tj. zakotvením trestněprávní úpravy, která sankcionuje protiprávní jednání třetích osob, ale i v soukromoprávní oblasti, a to zakotvením povinností škůdce spojených s náhradou utrpěné újmy na zdraví. Skrze uplatnění nároků představujících tuto náhradu pokračuje subjektivní právo (na zdraví) nebo právní statek či hodnota (zdraví), z jehož porušení škoda vzešla (srv. výše citovaný nález sp. zn. III. ÚS 2253/13).

17. Z porušení uvedených základních práv tedy plyne princip plného odškodnění, znamenající náhradu veškeré újmy vzniklé v příčinné souvislosti se škodnou událostí, tedy majetkové i nemajetkové [viz nálezy sp. zn. I. ÚS 2315/15 ze dne 12. 4. 2016 (N 64/81 SbNU 99) a sp. zn. II. ÚS 4100/19 ze dne 14. 5. 2020; též Kratochvíl, J. in Kühn, Z., Kratochvíl, J., Kmec, J., Kosař, D. a kol. *Listina základních práv a svobod. Velký komentář*. Praha: Leges, 2022, s. 393, 423]. Princip plného odškodnění ovšem nevyjadřuje nárok poškozeného či jeho sukcesora na absolutní výši náhrady, ať již poskytnuté mimosoudně nebo soudem přiznané. Odráží povinnost aplikovat a interpretovat rozhodné právní normy způsobem, jenž realizuje náhradu újmy na zdraví, včetně jejích následků, s využitím všech dostupných právních prostředků a efektivně v místě i čase.

18. V případě, že je z titulu újmy na zdraví k plnění oprávněna jiná osoba než poškozená na zdraví, například osoba jí blízká (a zde na ní výživou závislá), může při nesplnění povinností plynoucích z principu plného odškodnění dojít k porušení práva na respektování soukromého a rodinného života v pojetí čl. 8 odst. 1 Úmluvy (bod 15). Ve vztahu k okolnostem posuzované věci tu nutno zdůraznit, že nejde o plnění výživného, ale o náhradu nákladů za tímto účelem vynaložených.

19. Jde o deficit prostředků k obstarání výživy závislé osoby, která si tyto prostředky z právem aprobovaných důvodů (věk, příprava na budoucí povolání, zdravotní indispozice) není schopna obstarat. Samotný tento fakt by mohl posunout povinnost ke kompenzaci těchto prostředků do sféry sociálních práv; ta jsou však spojena s pozitivním závazkem státu (srov. čl. 30 odst. 1 Listiny). V daném případě však zákon (§ 2966 občanského zákoníku) přenáší zmíněnou povinnost zcela nebo zčásti na osobu odpovědnou za škodnou událost, a to formou náhrady materiální újmy vzniklé závislé osobě. Není-li tu oprávněně požadované plnění soudem přiznáno, dochází k porušení práva na respektování soukromého a rodinného života ve smyslu široké interpretace čl. 8 Úmluvy (s alternativou kvalifikace podle čl. 10 odst. 2 Listiny).

IV. b/ Aplikační část

20. Předmětem rozhodování obecných soudů byl nárok pozůstalé dcery na náhradu za výživné již (a po omezení žaloby jen) po dobu, kdy její matka, smrtelně zraněna následkem dopravní nehody, byla udržována při fyzické existenci ve vegetativním stavu. Poškozená tedy nebyla naprosto schopna úkonů či právních jednání, která by byť jen naznačovala skutečnou způsobilost k výkonu práv a plnění povinností rodiče ve smyslu čl. 32 odst. 4 Listiny.

21. Situace obdobné nyní přezkoumávané jsou posuzovány povětšinou *ad hoc* judikaturou - a právním předpisem je tento škodní nárok upraven především v německém právním řádu, kde nárok na náhradu škody vzniká již okamžikem zranění. Náhrada nákladů na výživu (rentu) pozůstalým při usmrcení je upravena v § 844 odst. 2 německého občanského zákoníku (*Bürgerliches Gesetzbuch*), podle kterého platí škůdce náklady na výživné třetím osobám, vůči nimž měl nebo mohl mít zemřelý zákonnou vyživovací povinnost. Ačkoli se jedná o náhradu škody následkem usmrcení, nárok na ni včetně plnění formou peněžitého důchodu vzniká již okamžikem zranění („*zur Zeit der Verletzung*“); smrt musí nastat v příčinné souvislosti se škodnou událostí, jež zranění způsobila (blíže např. Prütting/Wegen/Weinreich: *Bürgerliches Gesetzbuch. Kommentar*. 16. Auflage. Köln: Luchter-hand Verlag, 2021, s. 1940).

22. V Rakousku je obdobný nárok pozůstalých upraven v § 1327 obecného občanského zákoníku (ABGB). Uvádí se, že nastane-li z tělesného poškození smrt, musí být nahrazeno mimo jiné pozůstalým, k jejichž výživě byl poškozený povinen, vše, co jim tím ušlo. Tato právní úprava sice představuje úplné uspokojení nároků pozůstalých, avšak ani z dobových, ještě i pro Československo relevantních pramenů není jisto, zda pokrývá mezidobí mezi škodnou událostí a úmrtím poškozeného. Spíše se lze přiklonit k opačnému závěru. Blíže k tomu *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*. Rouček, F., Sedláček, J. a kol. Praha: nakl. Linhart, 1937 (reprint 1998), s. 925-932.

23. Český právní řád řeší závislost výživou na usmrceném, v podobě následného odškodnění, samostatně upraveným nárokem. Ustanovení § 2966 odst. 1 občanského zákoníku zní: „*Při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni své smrti poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Náhrada náleží pozůstalým ve výši rozdílu mezi dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu a tím, co by poškozený podle rozumného*

očekávání mohl pozůstalým na těchto nákladech poskytovat, pokud by k jeho zranění nedošlo.“

24. Nálezací soud uvedl v odůvodnění svého rozsudku, že jazykový výklad § 2966 občanského zákoníku „nelze korigovat jiným způsobem, než jak zamýšlel zákonodárce a nelze dospět k závěru, že zákonodárce měl na mysli vztáhnout ustanovení § 2966 občanského zákoníku i na osoby žijící.“ Odvolací soud tento výklad aproboval. Soudy ovšem nevzaly v úvahu fakt, že skutečný život nepokračuje, nejsou-li v chodu ty základní biologické funkce, které jej činí lidským.

25. Interpretace rozhodné právní normy (§ 2966 občanského zákoníku) obecnými soudy tak nepoložila dostačený důraz na její hlavní účel, jímž je náhrada nákladů na výživu osobám, jež byly svou výživou na zemřelé osobě ke dni její smrti závislé. Nebyla-li poškozená v důsledku škodné události a zranění při ní utrpěného vůbec schopna poskytovat své dceři výživu (což mohlo trvat i po přechodnou dobu, ale zde se tak stalo trvale se smrtelnými následky), byly obecné soudy oprávněny postavit zjištěný zdravotní stav poškozené naroveň jejímu úmrtí a přiznat pozůstalé nárok na plnění již za dobu od zranění poškozené do její smrti. Takovou interpretaci zákona lze sice označit za provedenou *contra verba legem*, ale především za souladnou s tím hlavním účelem právní normy, pro nějž byla právní úprava konkrétního nároku, resp. titulu odškodnění přijata. Paralela tohoto řešení vzniklého skutkového a právního stavu s výše popsanou německou právní úpravou neznámá, že by zde soudy měly dotvářet právo s obecnými účinky po vzoru v SRN účinné právní normy. Jde o dílčí výkladové řešení atypické a dosud v rovině soukromoprávního kodexu ani v rovině judikatury nezohledněné situace.

26. Na překážku žádoucímu meritornímu posouzení věci nemůže být ani skutečnost, že stěžovatelka v průběhu řízení před obecnými soudy původně bez časového omezení požadovaný peněžitý důchod omezila na dobu do smrti své matky. Bez ohledu na důvody jejího jednání, jimiž mohlo být plnění výživného jinou osobou, realizace schopnosti sama se živit, statusová změna či snad spolehnout se na ostatní pojistná plnění z téhož výchozího titulu, tu samotná výše požadované částky nemohla být pro úvahy při ústavním přezkumu rozhodující. Ostatně nelze přijmout tezi, že by třeba i značná výše odškodnění (pojistného plnění) z jednoho škodního titulu „refundovala“ chybějící peněžitou částku z titulu jiného.

V. Závěr

27. Ústavní soud má za to, že obecné soudy při svém výkladu § 2966 občanského zákoníku nevzaly dostatečně v úvahu význam časového intervalu mezi škodní událostí (zranění poškozené se smrtelným následkem), následným zdravotním stavem poškozené a momentem vzniku nároku pozůstalým, jenž je v obecné rovině zákonem spojován s úmrtím poškozeného. S obecnými soudy lze souhlasit potud, že nyní vzniklý právní stav není zákonem výslovně řešen. Ovšem právě v případech, kdy zákonná úprava nepostihuje veškeré možné situace, které v lidském životě mohou nastat, je úkolem soudů nedržet se pouze základních výkladových metod, nýbrž zohlednit ústavním pořádkem garantovaná práva jednotlivce, která zákonnými ustanoveními prozařují a jež mají soudy podle čl. 4 Ústavy chránit.

28. Nestalo-li se tak, pak nebyla stěžovatelce řádně poskytnuta soudní ochrana podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Hmotněprávním důsledkem vzniklého stavu je závěr o porušení základního práva stěžovatelky na respektování jejího soukromého a rodinného života podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy. Ústavní soud vycházel při přijetí těchto závěrů ze skutkových zjištění dostupných ze spisu, tedy především z plnění vyživovací povinnosti otcem stěžovatelky a úhrady nákladů spojených s bydlením z účtu poškozené. Vzal v úvahu i ve vyjádření k ústavní stížnosti opakované sdělení pojišťovny o dílčí platbě pojistného plnění z jiného titulu během sporného období. Není tedy důvodu uzavřít, že by ve věci před obecnými soudy mělo být doplněno dokazování; ostatně tyto soudy založily svá rozhodnutí výhradně na aspektu interpretace rozhodné právní normy. Nyní jsou však podle čl. 89 odst. 2 Ústavy vázány právním názorem Ústavního soudu, jenž je odlišný a v nosných důvodech závazný.

29. Ústavní soud proto podle § 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu za současného konstatování, že tato základní práva byla porušena, rozsudky obou obecných soudů zrušil.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 25. července 2023

Jiří Zemánek
předseda senátu